

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, 31 sierpnia 2011 r.

Sygn. akt SK 18/10

BAS-WPTK-1641/10

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY KANCELARIA	
wpl. dnia	31. 08. 2011
L.dz.	L. zał.

Trybunał Konstytucyjny

Na podstawie art. 34 ust. 1 w związku z art. 27 pkt 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.) w imieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej wnoszę o **pozostawienie bez rozpoznania** pisma procesowego skarżącego z 16 sierpnia 2011 r. w sprawie skargi konstytucyjnej H. C (sygn. akt SK 18/10), ze względu na to, że rozszerza zakres skargi konstytucyjnej po upływie terminu wskazanego w art. 46 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym.

Uzasadnienie

I. Sprawa H C (sygn. akt SK 18/10)

1. W skardze konstytucyjnej z 19 maja 2009 r. H C (dalej: skarżący) zakwestionowano zgodność z Konstytucją art. 555 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.; dalej: k.p.k.), zgodnie z którym: „Roszczenia przewidziane w niniejszym rozdziale [tj. roszczenia o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie – uwaga własna] przedawniają się po upływie roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia dającego podstawę do odszkodowania i zadośćuczynienia, w wypadku tymczasowego aresztowania – od daty uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w razie zaś zatrzymania – od daty zwolnienia”. Jako wzorce kontroli skarżący powołał art. 2, art. 31 ust. 1, art. 32 ust. 1 oraz art. 41 ust. 1 i ust. 5 Konstytucji.

Kierując się utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, Sejm (stanowisko Marszałka Sejmu z 12 stycznia 2011 r.) wniósł o stwierdzenie, że art. 555 k.p.k. jest zgodny z art. 41 ust. 5 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, w pozostałym zakresie występując o umorzenie postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

2. Pismem z 17 listopada 2010 r. udział w postępowaniu w sprawie skargi konstytucyjnej H. C zgłosił Rzecznik Praw Obywatelskich (dalej: Rzecznik). Pismem procesowym z 8 czerwca 2011 r. Rzecznik wniósł o stwierdzenie, że art. 555 k.p.k., w tym samym (dotychczas kwestionowanym) zakresie, jest niezgodny: z art. 77 ust. 1 w związku z art. 41 ust. 5, art. 31 ust. 3 i art. 32 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Ponieważ Rzecznik Praw Obywatelskich sformułował w oparciu o przywołane przez siebie nowe wzorce kontroli argumenty, które nie były przedstawiane przez skarżącego, Sejm uznał – ujmując rzecz w pewnym uproszczeniu – że rola Rzecznika przystępującego do postępowania wszczętego skargą konstytucyjną nie może być postrzegana jako służąca sanowaniu braków formalnych skargi, których występowanie decyduje zwykle o umorzeniu postępowania. Między innymi z tego

względu w piśmie procesowym z 30 czerwca 2011 r. Sejm wniósł o pozostawienie bez rozpoznania pisma procesowego Rzecznika Praw Obywatelskich.

II. Pismo procesowe skarżącego z 16 sierpnia 2011 r.

W piśmie procesowym z dnia 16 sierpnia 2011 r. (dalej: pismo procesowe) skarżący rozszerza podstawy kontroli przez wniesienie o stwierdzenie niezgodności art. 555 k.p.k. z: art. 77 ust. 1 w związku z art. 41 ust. 5 i w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, w pozostałym zakresie podtrzymując wniosek o stwierdzenie niezgodności art. 555 k.p.k. z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 oraz art. 41 ust. 1 i ust. 5 Konstytucji. Należy zauważyć, że argumentacja skarżącego w odniesieniu do nowych podstaw kontroli konstytucyjności powtarza główne motywy stanowiska Rzecznika Praw Obywatelskich (pismo procesowe, s. 11-18). Podobnie, jak miało to miejsce w skardze konstytucyjnej, skarżący porównuje rozwiązania zawarte w k.p.k. z przepisami ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.) (pismo procesowe, s. 12-14).

Jeżeli chodzi o przesłanki formalne rozszerzenia podstawy kontroli, to skarżący dowodzi, iż może: „[...] modyfikować, precyzować, zmieniać – w szczególności rozszerzać zakres przepisów Konstytucji, z którymi zgodność będzie oceniał Trybunał Konstytucyjny, aż do wydania wyroku. W tym zakresie skarżący jest dysponentem postępowania” (pismo procesowe, s. 19). Równocześnie autor skargi wskazuje, że Rzecznik Praw Obywatelskich ma prawo do samodzielnego wskazywania nowych wzorców kontroli w sprawie zainicjowanej skargą konstytucyjną (*ibidem*).

III. Dopuszczalność rozszerzenia podstaw kontroli konstytucyjności po upływie terminu na złożenie skargi konstytucyjnej

W opinii Sejmu, ukształtowanej na podstawie analizy orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego oraz piśmiennictwa prawniczego, nie ma możliwości rozszerzenia zakresu skargi konstytucyjnej po upływie terminu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm., dalej u.TK), który brzmi: „Skarga konstytucyjna, zwana dalej

«skargą», może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia”.

Punktem wyjścia dalszych rozważań musi być stwierdzenie, że jedną z najistotniejszych cech postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym jest jego pełna dyspozycyjność, która pozwala inicjatorowi postępowania m.in. na zmianę podstawy i przedmiotu kontroli oraz wycofanie przedłożenia wniosku, pytania prawnego albo skargi konstytucyjnej (por. np. postanowienia TK z: 4 marca 1999 r., sygn. akt SK 16/98 czy 9 września 2002 r., sygn. akt K 43/01). Tym niemniej, jak wskazuje się w literaturze prawniczej, „Zgodnie z zasadą dyspozycyjności uprawniony podmiot może zmienić granice zaskarżenia [...]. Trzeba przy tym jasno podkreślić, iż takie rozszerzenie nie jest dopuszczalne po upływie określonego terminu: w przypadku złożenia przez Prezydenta RP wniosku w trybie art. 122 ust. 3 Konstytucji – po upływie 21 dni (zob. art. 122 ust. 2), a w przypadku skargi konstytucyjnej – po upływie 2 miesięcy [w poprzednim stanie prawnym, obecnie 3 miesięcy zgodnie z art. 46 ust. 1 u.TK – uwaga własna] od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia” (M. Masternak-Kubiak, *Procedura postępowania w sprawie skargi konstytucyjnej* [w:] *Skarga konstytucyjna*, red. J. Trzeciński, Warszawa 2000, s. 174-175). Z kolei L. Bagińska jednoznacznie stwierdza, że: „[...] skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu trzech miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. W tym kontekście niedopuszczalne staje się uzupełnienie skargi w terminie późniejszym zarówno przez pełnomocnika skarżących, jak i przez samych skarżących. Trybunał Konstytucyjny nie może merytorycznie rozpatrzyć zarzutów sformułowanych przez skarżącego po upływie trzech miesięcy od doręczenia prawomocnego wyroku” (L. Bagińska, *Skarga konstytucyjna*, Warszawa 2010, s. 68).

Także w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego zwracano uwagę, że: „Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, jednym z warunków merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej jest jej złożenie w zawitym terminie trzech miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. W istocie jest to ostateczny termin do sformułowania tych elementów skargi konstytucyjnej, które

w świetle art. 47 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym stanowią jej niezbędną treść. Tak sformułowana skarga konstytucyjna określa granice jej rozpoznania, które – stosownie do art. 66 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym – są wiążące dla tego organu. Związany granicami kognicji Trybunał Konstytucyjny nie może zatem merytorycznie rozpatrzyć zarzutów sformułowanych przez skarżącego po upływie trzech miesięcy od doręczenia prawomocnego wyroku [...]. Na etapie wstępnego badania skargi w trybie art. 36 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, skardze wniesionej po upływie wskazanego terminu, nie nadaje się dalszego biegu. Biorąc pod uwagę, że wniosek pełnomocnika skarżących, rozszerzający zakres skargi konstytucyjnej, został wniesiony już po wszczęciu postępowania, należało pozostawić go bez rozpoznania” (wyrok pełnego składu TK z 26 marca 2002 r., sygn. akt SK 2/01; por. także postanowienie TK z 17 listopada 1999 r., sygn. akt SK 17/99; wyroki TK z: 14 grudnia 1999 r., sygn. akt SK 14/98 oraz 14 grudnia 2005 r., sygn. akt SK 61/03).

IV. Konkluzje

W sprawie, której dotyczy rozpatrywana skarga konstytucyjna, ostateczne orzeczenie merytoryczne stanowi wyrok Sądu Apelacyjnego w S z lutego 2009 r. (sygn. akt). Jak wynika z akt sprawy, wyżej wymieniony wyrok został doręczony pełnomocnikowi skarżącego 11 marca 2009 r. Oznacza to, że termin na złożenie skargi konstytucyjnej, a tym samym na przedstawienie zarzutów stanowiących jej treść, minął 11 czerwca 2009 r. Tym samym zarzuty, okoliczności i wzorce wskazane w piśmie procesowym z 16 sierpnia 2011 r. nie mogą być merytorycznie rozpatrywane przez Trybunał Konstytucyjny.

W związku z powyższym Sejm wnosi o **pozostawienie bez rozpoznania** pisma procesowego skarżącego z 16 sierpnia 2011 r. na podstawie art. 66 w związku z art. 46 ust. 1 u.TK.

MARSZAŁEK SEJMU

Grzegorz Schetyna